



VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN 28 JUNI 1994

Interpellatie van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de VITO-studie betreffende de drankverpakkingen

Interpellatie van de heer H. Brouns tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de rol van de gemeenten in het milieubeleid

**VOORZITTER : de heer M. Ca-
poen**

— *De interpellatie wordt gehouden
om 14.00 uur*

**Interpellatie van de heer L. Pierco
tot de heer N. De Batselier, minister
vice-president van de Vlaamse rege-
ring, Vlaamse minister van Leefmi-
lieu en Huisvesting over de VITO-
studie betreffende de drankverpak-
kingen**

De voorzitter : Aan de orde is de in-
terpellatie van de heer Pierco tot de
heer De Batselier, minister vice-pre-
sident van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Leefmilieu en
Huisvesting over de VITO-studie be-
treffende de drankverpakkingen.

De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco : Mijnheer de
voorzitter, mijnheer de minister, ge-
achte collega's, vooreerst wens ik
mijn ongenoegen uit te drukken over
het feit dat mijn interpellatie pas nu
kan worden gehouden, ondanks het
feit dat ik op 26 mei, precies vijf
weken geleden, een interpellatiever-
zoek heb ingediend.

De voorzitter : Mijnheer Pierco, ik
vestig er uw aandacht op dat dit de
eerste vergadering is van onze com-
missie sinds de indiening van uw in-
terpellatieverzoek.

De heer L. Pierco : Niettegenstaan-
de de laattijdigheid van mijn inter-
pellatie heeft zij niets aan actualiteit
ingeboet. De inhoud ervan is zeker

niet achterhaald, integendeel. Ik heb
het echter wel nodig geacht om ze
lichtjes te actualiseren want intussen
hebben zich een aantal nieuwe feiten
voorgedaan.

Ik geef u een heel korte historiek.
De minister heeft op het einde van
1992 aan OVAM opgedragen om
een studie te maken in verband met
de milieuvriendelijkheid of -onvrien-
delijkheid van een aantal drankver-
pakkingen, vooral van glas, PET en
PVC. Deze studie is hoofdzakelijk
verricht op vraag van de chemische
industrie teneinde duidelijkheid te
scheppen rond heel wat controver-
sen inzake het gebruik van de ver-
schillende materies voor drankver-
pakkingen. Op dat ogenblik waren
nog geen concrete teksten of voor-
stellen met betrekking tot de invoer-
ing van de ecotaks beschikbaar
maar er was wel al sprake van. Met
die wetenschap in het achterhoofd
was de vraag van de chemische nij-
verheid volkomen gerechtvaardigd.

OVAM gaf de opdracht tot deze stu-
die aan het VITO. Daarbij was een
permanente opvolging voorzien van
de zogenaamde Klankbordcommis-
sie waarin alle vertegenwoordigers
van de betrokken partijen zitting
hadden. Zo waren er vertegenwoor-
digers van OVAM als opdrachtge-
ver, van Fegiplast, de federatie van
de plasteeknijverheid, van de Bond
Beter Leefmilieu (BBL) en uiteraard
van het kabinet van de minister zelf.

Er werd een heel programma opge-
steld dat nauwkeurig moest worden
gevolgd om tot een strikt weten-
schappelijke procedure en methodo-
logie te komen. Op het ogenblik dat
er eensgezindheid was over de wijze
waarop dit moet gebeuren, haakte
de BBL af. Naar eigen zeggen be-
schikte hij over onvoldoende kennis
om aan de studie mee te werken. De
BBL achtte zich daartoe niet echt
bekwaam.

Volgens mijn informatie heeft men
aan de minister gevraagd om een
technicus, een specialist of een ex-
pert in zijn naam aan te duiden,
maar om verschillende redenen is
men daarop uiteindelijk niet inge-
gaan.

De studie werd inderdaad door het
VITO uitgevoerd en was in februari
1994 klaar. Zij werd in de loop van
de maand maart bij de minister be-
zorgd ; hij beloofde toen de studie
integraal te publiceren. Trouwens,
op 11 maart 1994 heb ik in de
Vlaamse Raad in een actuele vraag
aan de minister om uitleg gevraagd.
Hij heeft mij toen geantwoord dat
OVAM de nodige conclusies zou
trekken en dat die, samen met de
volledige studie, aan de bevoegde
commissie van de Vlaamse Raad
zouden worden overgezonden, en dit
vóór 1 april 1994 — en dit is trou-
wens in het verslag van de vergade-
ring terug te vinden — gezien het be-
lang van de studie bij het invoeren
van de op dat ogenblik reeds goed-
gekeurde ecotaks, die normaal op 1

Pierco

april 1994 van kracht moest worden, maar waarvoor op dat ogenblik reeds voorstellen tot uitstel circuleerden. Trouwens, het voorstel tot uitstel werd op dat ogenblik in het federale Parlement besproken. 1 april 1994 is al lang voorbij en wij zijn nog steeds niet in het bezit van een officiële publikatie van dat verslag. De polemiek rond deze studie, vooral met betrekking tot PVC, blijft bestaan. Uit diverse berichten kan worden afgeleid dat de conclusies van de VITO-studie erop zouden wijzen dat een van de drie onderzochte drankverpakkingen significant milieuvriendelijker is dan de andere. Dit zou uiteraard van bijzonder belang zijn gezien de discriminatie van PVC in de federale ecotakswet. Daarin wordt uitdrukkelijk bepaald dat op PVC ecotaks zal moeten worden betaald.

De toepassing van de ecotaks op de PVC-drinkverpakking werd in deze wet uitgesteld tot wanneer een definitief advies van de Opvolgingscommissie wordt verstrekt. Dit advies dient, volgens de gewijzigde wet, uiterlijk op 31 december 1994 ter beschikking te zijn. Deze taks zou dan worden ingevoerd uiterlijk de eerste dag van de derde maand volgend op het advies, dus op 1 maart 1995.

De conclusies van deze VITO-studie zouden, volgens de Opvolgingscommissie die zich daarover moet uitspreken vóór het einde van het jaar, van enorm belang kunnen zijn bij het opstellen van het definitief advies, te meer daar deze studie de eerste is in België die poogt om voor verpakkingsmaterialen een wetenschappelijk verantwoorde en volledige ecobalans op te stellen. Het belang ervan op korte termijn kan dus niet worden onderschat. Dit is eigenlijk een onverwacht gevolg van deze studie. Immers, op het ogenblik van de opdracht bestond nog geen zekerheid over de federale ecotaks.

In tegenstelling tot wat de minister beloofde, werd de VITO-studie niet

vrijgegeven, doch opnieuw doorverwezen naar OVAM om de nodige conclusies te trekken en — en dit is belangrijk — beleidsvoorstellen te doen. Op dat ogenblik wordt plots de Bond Beter Leefmilieu opnieuw bij de zaak betrokken en worden aan deze organisatie een aantal conclusies van de studie overgemaakt. Niettegenstaande deze vertraging was OVAM zelf op 1 april 1994 wel klaar met haar beleidsvoorstellen, zoals de minister had gevraagd.

Op dat ogenblik heeft de minister opnieuw aan OVAM gevraagd om de VITO-studie met bepaalde gegevens te vervolledigen, zodat de publikatie nog maar eens werd uitgesteld. Om een of andere duistere reden wordt alles in het werk gesteld om de VITO-studie, zoals die eigenlijk voorligt, niet te laten uitlekken, zonder dat er een aantal wijzigingen werden aangebracht. Dat is althans ons gevoel.

Zowel OVAM als het VITO blijken achter de in de studie vervatte conclusies te staan. OVAM is, in opdracht van de minister, moeten terugkomen op de beslissing de studie in haar huidige vorm te publiceren. Helemaal vreemd wordt het wanneer men vaststelt dat de volledige VITO-studie aan de BBL werd bezorgd om het advies van deze organisatie te vragen, hoewel dit blijkbaar nergens officieel is beslist. Dit is voor ons op zijn minst verbazingwekkend, omdat deze organisatie afhaakte bij de begeleiding voor het tot stand komen van deze studie. Als reden werd opgegeven niet over voldoende kwaliteit en kennis te beschikken om op een verantwoorde wijze aan deze studie te kunnen meewerken. Dienen wij nu te concluderen dat de BBL nu opeens wel over voldoende kwaliteiten en kennis beschikt om een deskundig oordeel over een gedane studie, waaraan zij niet heeft meegewerkt, uit te spreken? Het eenzijdig uitspreken van een oordeel, of het afschieten van het geleverde werk van anderen, is natuurlijk wel gemakkelijker dan

er actief aan mee te werken en met de andere partijen in debat te treden waarbij men dan zijn volle verantwoordelijkheid dient te nemen. Hiervoor echter zou de BBL, zoals hijzelf zegt, niet over voldoende kennis en kwaliteit beschikken.

Bovendien schijnt deze zo geheim gehouden studie reeds te zijn uitgelekt, aangezien verschillende dagbladen — ook vandaag nog — er onrechtstreeks naar verwijzen of er zelfs gegevens uit citeren. Ik denk ook aan artikels die een paar maanden geleden in De Standaard en in De Morgen verschenen. Dit lijkt eveneens in strijd te zijn met de gemaakte afspraken in de Klankbordcommissie.

Mijnheer de minister, de VLD heeft sterk de indruk dat resultaten van de VITO-studie een andere licht dreigen te werpen op de discussie rond de milieuvriendelijkheid van drankverpakkingen, en meer bepaald op de milieuvriendelijkheid of onvriendelijkheid van PVC-verpakkingen in het bijzonder.

De conclusies van de VITO-studie lijken de genomen opties in de ecotakswet immers niet te bevestigen of toch op zijn minst in vraag te stellen. Deze conclusie lijkt u, of sommigen uit uw omgeving, niet te bevallen. Alles wordt dan ook in het werk gesteld om de publikatie uit te stellen tot de conclusies worden aangepast of om de hele studie verdacht te maken. De studie lijkt immers veel grotere, en vooral andere gevolgen te hebben dan aanvankelijk werd verwacht. Als klap op vuurpijl schreef vandaag de Financieel Economische Tijd dat de minister aan OVAM de opdracht heeft gegeven tot een zogenaamd peer-review. Dit is een nieuw onderzoek van de VITO-studie door externe specialisten op het vlak van de ecobalansen.

Ik weet dat dit een gebruikelijke methode is. Waarom werd het peer-review-systeem niet vanaf het begin voorzien? Dit nieuwe onderzoek zal andermaal een aantal maanden in

Pierco

beslag nemen zodat de publikatie uitgesteld moet worden. Aanvankelijk was de publikatie van de studie gepland zonder de resultaten van een peer-review af te wachten. Bovendien bestaat er weinig duidelijkheid noch over de kostprijs van het bijkomend onderzoek, noch over de instituten die zullen meewerken aan het nieuwe onderzoek.

Mijnheer de voorzitter, collega's, een verder uitstel van publikatie dreigt belangrijke consequenties te hebben. Indien men erin slaagt deze publikatie lang genoeg tegen te houden, komt zij te laat en kan zij de beslissingen van de Oplvolgingscommissie niet meer beïnvloeden. Deze commissie moet immers tegen eind dit jaar haar beslissingen bekend maken waarvan de invoering van een ecotaks op PVC-drankverpakkingen afhankelijk is. Dergelijke handelwijze is een aanfluiting van elke vorm van wetenschappelijke objectiviteit en politieke ernst.

Mijnheer de minister, ik wens een aantal concrete vragen te stellen.

Wat is de conclusie van het VITO vooraleer de studie voor verdere evaluatie aan OVAM overgemaakt werd?

Heeft OVAM reeds conclusies genomen?

Hoelang wordt de publikatie van de studie nog uitgesteld? Wat is de reden van het uitstel?

Is het correct dat de BBL, na weigering aan de studie mee te werken, bij de beoordeling betrokken is? Zo ja, waarom?

Wanneer en waarom heeft men beslist een peer-review uit te voeren? Wat is de kostprijs van een dergelijk nieuw onderzoek?

De voorzitter : Vice minister-president De Batselier heeft het woord.

Vice minister-president N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, ik raad

collega Pierco aan zich beter te informeren over wetenschappelijke studies. Vermits uit de eerste reeks vragen blijkt dat hij goed geïnformeerd is door de Evaluatiecommissie, zou hij ook moeten weten dat niet ik, maar het VITO en OVAM vragende partij zijn inzake een peer-review. Op het ogenblik dat de wetenschappers mij het rapport overhandigd hebben, wensten zij een peer-review. In consensus met de vertegenwoordigers van de industrie in de Begeleidingscommissie, werd besloten een nieuw onderzoek te laten uitvoeren.

Ik heb geen voordeel bij een bepaald resultaat van het onderzoek, integendeel. Indien uw beweringen juist zijn, zou mij dat heel wat moeilijkheden besparen. Deze studie is zeer belangrijk omdat zij de eerste in haar soort is. Omdat dit rapport belangrijke gevolgen heeft voor het milieu en de hele PVC-problematiek - niet alleen in Vlaanderen maar ook op internationaal vlak - zou het ongeoorlooflijk naïef zijn dit rapport niet door internationale wetenschappers te laten bevestigen. Daarom, en niet omwille van politieke redenen, is voorzichtigheid geen overbodige luxe. Wie mij kent, weet dat ik als navorser steeds voorstander geweest ben van het vrij onderzoek.

Ik zal een aantal citaten uit de studie voorlezen.

"Als algemeen besluit kan gesteld worden dat de uitgevoerde studie geen argumenten aanlevert om voor een van de drie alternatieve verpakkingwijzen voor niet-bruisend mineraalwater een uitgesproken voorkeur uit te spreken. Geen enkel type fles scoort het best voor alle beschouwde effectscores. Tussen de twee kunststoffen, PET en PVC, zijn een aantal significante verschillen aantoonbaar. Zo scoort de PVC-fles het best op het gebied van verbruik van fossiele grondstoffen en de direct daaraan gerelateerde milieueffecten, zoals het broeikaseffect en de fotochemische smogvorming. De PET-fles is beter op gebied van verzuring,

organisch grondstoffenverbruik, consumptieafval en dioxines. Glas is een volwaardig alternatief indien het aantal trips, het percentage hergebruik voldoende hoog is. Onder de hier beschouwde omstandigheden situeert het breakeven-punt zich tussen de 25 en 30 trips. Het bepalen van een absolute rangorde is bijgevolg enkel mogelijk wanneer de milieu-impactcategorieën onderling afgewogen worden naar belangrijkheid. Deze evaluatie, deze afweging maakt per definitie geen deel uit van deze studie".

Ik citeer verder : "Met deze studie werd aangetoond dat milieubalansen een instrument zijn dat toelaat de milieueffecten in kaart te brengen en hierdoor een maatschappelijk debat kan helpen objectiveren. De in deze studie bepaalde milieupacten kunnen gebruikt worden als basis voor een verdere afweging van de verschillende verpakkingalternatieven op voorwaarde dat de betrokken milieuproblemen onderling afgewogen worden naar belangrijkheid".

Zoals het VITO in zijn besluiten bepaalt, moet deze studie bijdragen tot een maatschappelijk debat over PVC- en PET-verpakkingen.

Het is geenszins correct dat ik dit debat uit de weg wil gaan. Indien dit het geval was, zou ik deze studie niet hebben laten maken. Ik heb de Klankbordcommissie die, onder voorzitterschap van OVAM, de studie begeleidt, gevraagd een voorstel van beleidsconclusies op te stellen. Dit is gebeurd begin april 1994. De voorgestelde beleidsconclusies bevatten algemene aspecten maar ook specifieke elementen. Ik citeer : "De VITO-studie moet nog wetenschappelijk gescreend worden door onafhankelijke wetenschappers. Dit noemt men in vakjargon de peer-review. OVAM heeft inmiddels de opdracht gekregen deze "peer-review" te organiseren. De VITO-studie is geen volledige levenscyclus-analyse". Contractueel werd vastgelegd dat slechts de eerste drie fasen uit de levenscyclusmethodiek zouden wor-

De Batselier

den uitgevoerd. De twee andere fasen, de evaluatie en de verbeteringsanalyse, kunnen pas uitgevoerd worden nadat uit de "peer-review" gebleken is dat de VITO-studie de wetenschappelijke toets doorstaan heeft. De Klankbordcommissie stelt voor deze twee laatste fasen te laten uitvoeren in opdracht van de Opvolgingscommissie.

Dit zijn volgens mij zeer fundamentele aanbevelingen van de Klankbordcommissie, in die zin zelfs dat een maatschappelijk debat voorbarig is zolang het peer-review-systeem niet is afgerond.

Inmiddels zal ik geen beleidsbeslissingen nemen op basis van de VITO-studie. De studie werd nog niet gepubliceerd of overgemaakt aan de Opvolgingscommissie, teneinde het debat, dat later zal worden gevoerd, niet te hypothekeren.

Vooralsnog zijn de verschillende leden van de Klankbordcommissie gebonden door de overeengekomen discretieplicht.

Wat de deelname van de Bond Beter Leefmilieu betreft, is het correct dat die op een bepaald ogenblik heeft afgehaakt. Op dat moment waren de krachtlijnen en de belangrijkste aandachtspunten echter reeds afgesproken in de Klankbordcommissie. Het afhaken van de BBL houdt geenszins verband met de opzet van de studie over de methodologie.

Ik wens mij niet uit te spreken over de interne aangelegenheden van de BBL. Het is wel zo dat de BBL in een later stadium, namelijk bij de voorstelling van de beleidsopties, opnieuw in de boot stapte op mijn uitdrukkelijk verzoek. Dit gebeurde in de overtuiging dat wij er allen belang bij hebben dat er een consensus wordt bereikt over de conclusies van de studie.

Eerst en vooral wens ik dat deze studie niet wordt aangevochten op wetenschappelijk vlak. Volgens mij is

dat mogelijk door het peer-review-systeem. Net als de wetenschappers wil ik er zeker van zijn dat deze wetenschappelijke conclusies morgen niet opnieuw in vraag worden gesteld. Dat is het enige doel van het peer-review-systeem. De wetenschappers van het VITO vroegen trouwens zelf deze bevestiging en zij hebben er alle belang bij te vermijden dat hun internationale reputatie in het gedrang zou worden gebracht; dit wens ik overigens evenmin. Dat is trouwens mijn enige zorg, en van politieke problemen ter zake is er helemaal geen sprake.

De heer L. Pierco : Mijnheer de minister ik wil alles wat u zegt best aannemen, al is het toch eigenaardig dat de publikatie geregeld wordt aangekondigd. Toch worden voortdurend elementen aan het dossier toegevoegd, waardoor de publikatie van de studie steeds wordt uitgesteld. Dat is — niet alleen voor mij — het grote probleem ter zake.

Indien hier geen politieke beslissing achter schuilt, dan had men volgens mij open kaart moeten spelen en had men de studie beter moeten voorbereiden. Nu pas komt men tot de conclusie dat een peer-review-systeem aangewezen is.

Minister N. De Batselier : Mijnheer Pierco, ik herhaal dat op het ogenblik dat OVAM mij haar conclusies overmaakte zij, samen met de onderzoekers van VITO vroeg om een peer-review-systeem te organiseren. Ik ga zonder meer in op het verzoek van de wetenschappers. U weet dat ik veel ontzag heb voor deze personen, op voorwaarde dat zij een consensus bereiken. Het is alweer dat soort thema's waarover de wetenschappers er tegenovergestelde meningen op nahouden. Uiteindelijk hebben wij een studie waarover een consensus bestaat en ik wens deze eensgezindheid niet in vraag te laten stellen zonder dat een peer-review wordt georganiseerd, te meer daar de wetenschappers er zelf om vroegen.

Mijnheer Pierco, indien de wetenschappers mij een studie overhandigen op de afgesproken datum, met name begin april, maar mij nadien vragen om de toepassing van het peer-review-systeem, moet ik dat volgens u dan weigeren ?

De heer L. Pierco : Uiteraard niet, daarmee ben ik het met u eens. Maar de beslissing om het peer-review-systeem toe te passen werd slechts onlangs genomen.

Minister N. De Batselier : Vergeet niet dat de Inspectie van Financiën en de administratie nog moeten worden geraadpleegd. Ik kan u verzekeren dat de Raad van State het als een blunder zou beschouwen mocht ik van vandaag op morgen zonder meer een dergelijke beslissing nemen.

De heer L. Pierco : Mijnheer de minister, als gewezen ambtenaar ken ik dat systeem wel.

Minister N. De Batselier : Wanneer men de studie in april ontvangt en men neemt een dergelijke beslissing in mei, dan kan toch niet worden beweerd dat het gaat om een laattijdige beslissing ?

De heer L. Pierco : Deze studie zal wellicht van uitzonderlijk belang zijn wat het advies betreft dat de Opvolgingscommissie vóór het einde van dit jaar zal moeten verstrekken.

Ik haal de informatie waarover ik beschik louter uit kranten en commentaren ; ik heb geen afdruk van de studie. Mocht ik meer informatie wensen, zou ik die alleszins gemakkelijk kunnen inwinnen, want dien-aangaande circuleert uiteraard een en ander. Heel wat personen zijn overigens in het bezit van een exemplaar van die studie. Dat is echter een andere zaak die mij niet direct aangaat en die eerder een kwestie is van organisatie en van vertrouwen in personen aan wie de studie moest worden overgemaakt.

Wat er ook van zij, mijnheer de minister, kan u ons garanderen dat het resultaat van het peer-review-sys-

Pierco

teem zal bekend zijn vóór het einde van dit jaar ?

Bij nagenoeg elke eindfase werden nieuwe voorstellen geformuleerd. Vreest u niet dat sommigen nogmaals met nieuwe elementen voor de dag zullen komen na de toepassing van het peer-review-systeem, waardoor de datum van 31 december opnieuw zal worden overschreden ? Op die manier zou de Opvolgingscommissie voor de zoveelste maal geen basis hebben om een advies uit te brengen over PVC, wat er uiteindelijk zal toe leiden PVC toch te belasten volgens de bepalingen van de wet.

Minister N. De Batselier: Uit de studie in haar huidige vorm kan men niet concluderen welk van de drie producten het meest milieuvriendelijk is. Eerst moet worden uitgemakt of de meeste aandacht zal worden besteed aan het broeikas-effect, aan de verzuring of aan de grondstoffen.

Deze studie geeft ons wel een bepaald inzicht en leert ons ook flat op een bepaald vlak PVC beter scoort dan glas of PET en omgekeerd, steeds vanuit gezien vanuit milieuoogpunt. De eindbeslissing zal echter afhangen van het element waaraan het meest belang wordt gehecht — broeikas-effect, grondstoffen of fotochemische gasvorming — zodat men telkens tot een andere conclusie zal komen.

De heer L. Pierco : Mijnheer de minister, wanneer zal het peer-review-systeem worden beëindigd ?

Minister L. De Batselier : Samen met de wetenschappers hebben wij afgesproken dat in geval van problemen aangaande de peer-review, wij de studie zullen bezorgen aan de Opvolgingscommissie met een omschrijving van de beperkingen van de studie.

Vooraf de wetenschappers vrezen ervoor dat de studie zou worden ge-

bruikt op een niet-wetenschappelijke wijze. Ik bedoel hiermee dat sommigen de conclusies zouden lezen, maar niet de hypothesen die erbij horen.

Men haalt eruit wat het best in zijn analyse past. Daarvoor zijn wij bang.

Als het geheel is afgerond, zal het snel gaan, als het kan nog vóór het reces. Dat zou de normale timing moeten zijn voor de peer-review. Als dat niet kan, dan zullen we op een andere manier de Opvolgingscommissie moeten inschakelen. Het is zeker niet de bedoeling de opvolgingscommissie te negeren, hoewel dit rechtstreeks niets met de Opvolgingscommissie te maken heeft. Ik kan echter aannemen dat de Opvolgingscommissie graag in het bezit zou zijn van deze studie. Op dat ogenblik zullen wij deze studie overhandigen met de randbemerkingen, zoals ik ze hier vandaag heb geformuleerd.

De heer L. Pierco : De Opvolgingscommissie wacht inderdaad op die studie. Bovendien zit de industrie er ook op te wachten.

Minister vice-president N. De Batselier : De industriële middelen kennen de inhoud van die studie. Laat ons eerlijk zijn. De leden van de Klankbordcommissie zijn in het bezit van die studie.

De heer L. Pierco : Zij beschikken over de conclusies.

Minister vice-president N. De Batselier : De industrie moet de nodige discretie in acht nemen. Zij beschikt echter over de studie en kent perfect de conclusies.

De heer L. Pierco : Conclusies die via de peer-review de norm moeten worden.

Minister vice-president N. De Batselier : Er zijn twee verschillen. De peer-review is de bevestiging van iets. Wat doet men met een peer-review ? Het betekent dat een vijftal internationale autoriteiten en institu-

ten bevestigen dat de gebruikte methode exact is. Als dat het geval is dan zijn de conclusies ook juist. In een tweede fase worden daaraan een aantal beleidsconclusies vastgekoppeld. Indien de studie exact is, dan evalueren we en maken we in een latere fase zo nodig een verbeteringsanalyse. Dit laatste is niet de taak van de experten. Het is de eerste maal dat de wetenschappers een dergelijke oefening maken. Trouwens, op internationaal vlak zijn wij zelfs de eersten om een dergelijke studie op te zetten. Deze conclusies hebben echter een weerslag op duizenden arbeidsplaatsen.

De heer L. Pierco : Mijnheer de minister, als ik zeg dat de industrie zit te wachten, dan is het niet op de conclusies als dusdanig, maar wel op de beslissingen die daaruit zullen voortvloeien. De industrie zal zich daaraan moeten aanpassen.

Minister vice-president N. De Batselier : Ik geef er de voorkeur aan een paar maanden langer te werken dan nu te beslissen, met het risico morgen van een internationaal instituut te moeten vernemen dat de conclusies op bepaalde punten niet juist zijn.

De heer L. Pierco : Ik kan daarmee akkoord gaan op voorwaarde dat de studie tegen einde december klaar is. Indien dit niet het geval is, dan loopt u het risico in een situatie terecht te komen waarin een beslissing moet worden genomen. Dit staat in de wet. Men kan de wet natuurlijk aanpassen. Dat is altijd mogelijk.

Veronderstel dat de wet niet wordt aangepast, dan moet de studie klaar zijn en moet de industrie de nodige schikkingen kunnen nemen.

Minister vice-president N. De Batselier : Eigenlijk zijn dat twee verschillende zaken. Had ik voor deze studie geen opdracht gegeven, dan was ze er niet.

De heer L. Pierco : Dan hadden anderen het moeten doen.

Minister vice-president N. De Batselier : Ik kan niet weten of zij dat ooit zouden gedaan hebben.

De heer L. Pierco : Dat is iets anders.

Minister vice-president N. De Batselier : Was die studieopdracht jaren later gegeven, dan was ze er nu nog niet. Als ik deze studieopdracht niet had gegeven op een ogenblik dat er nog geen sprake was van ecotaksen, dan had men niet over deze studie beschikt en had men ook een beslissing moeten nemen inzake de ecotaksen.

Aangezien ik het idee had om deze studie te laten maken, wil men er wel rekening mee houden bij de besluitvorming. Ik wil dat ook. Inderdaad, het is niet omdat ik het initiatief tot deze studie heb genomen dat ik ze alleen voor mijn beleid wil aanwenden. Het is interessant dat ook andere niveaus deze studie kunnen gebruiken. Ik heb er geen moeite mee om ze ook aan andere beleidsniveaus te bezorgen. Ik wil alleen zekerheid over de exactheid van de studie omdat de aanpak ervan revolutionair is. Het is de eerste keer dat we een dergelijke studie maken, ook in internationaal verband. Daarom wil ik zekerheid. Dat is niet alleen mijn zorg, maar vooral die van de wetenschappers die ze hebben uitgevoerd, want hun reputatie staat of valt ermee, de mijne niet. Ik moet mij beperken tot de conclusies van de wetenschappers. Mijn reputatie staat niet op het spel.

De heer L. Pierco : Hebt u er een idee van welke landen of instituten zullen worden geraadpleegd ?

Minister vice-president N. De Batselier : OVAM houdt zich daarmee bezig.

— *Het incident wordt gesloten om 14.37 uur*

Interpellatie van de heer H. Brouns tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting over de rol van de gemeenten in het milieubeleid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Brouns tot de heer De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting over de rol van de gemeenten in het milieubeleid.

De heer Brouns heeft het woord.

De heer H. Brouns : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik neem aan dat de minister ook in zijn dagelijkse activiteiten ervaart dat 9 oktober 1994 — een volgende verkiezingsdatum — nadert. Ik denk dat heel wat plaatselijke besturen thans bezig zijn met zich op deze verkiezingen voor te bereiden, onder meer door het opstellen van beleidsnota's. Een van de belangrijke onderdelen ervan zullen ongetwijfeld het leefmilieu en het natuurbehoud zijn.

Ik meen dat het belangrijk is van de minister te vernemen welke toekomstige rol hij in dit beleidsdomein aan de gemeenten toemeet, vooral in uitvoering van het convenant en de specifieke werking van de milieuadviesraden. Het antwoord van de minister zou voor de plaatselijke besturen veel duidelijkheid kunnen brengen. Door het MINA-plan van 14 februari 1990 werd de rol van de gemeenten in het milieubeleid herdacht en opgewaardeerd. Het belang van de eerstelijnsmilieuzorg wordt vandaag algemeen onderkend.

De beleidsbrief van de minister van 20 oktober 1992 bevatte onder het hoofdstuk Instrumenten, een uitgeschreven luik over het gemeentelijk milieubeleid. In de beleidsnota van oktober 1993 lezen wij en ik citeer : "Ter voorbereiding van het protocol dat de Vlaamse regering wenst te sluiten om duidelijkheid te scheppen over de taken van de gemeenten, de

provincies en het gewest inzake leefmilieu, werd in overleg met de provincies en de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten een voorstel van protocol uitgewerkt dat kortelings aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd".

Van belang daarin is dat wordt gezegd dat het nodig is om duidelijkheid te scheppen en dat dit ook kortelings zal gebeuren. Ik vraag dan ook zeer concreet hoever het met dit protocol staat ? Bestaat er reeds een tekst en werd die al op het niveau van de Vlaamse regering besproken ? Wat is de reden voor deze vertraging ? Indien er nog geen tekst zou bestaan, dan betreur ik dat. Ik denk dat het een goede zaak is een dergelijk protocol ten behoeve van de gemeentebesturen uit te werken. Daarmee zouden zij meer houvast en duidelijkheid krijgen over hun specifieke taak bij de uitvoering van het leefmilieubeleid.

Sedert een aantal jaren, en dit beperkt zich niet tot de huidige regeerperiode, klagen de plaatselijke besturen over de snel evoluerende milieuregelgeving. Zij vragen om meer tijd, verzoeken om snellere doorstroming van informatie en begeleiding bij al deze nieuwe taken. Het is dus een uitgelezen moment om duidelijkheid te brengen en een houvast te bieden.

De gemeenten vrezen dat ze, nog meer dan voorheen, zullen moeten ondergaan wat op het gewestelijk niveau wordt gedecreteerd. Andere vrezen voor een nieuwe verzwaring van de structuren door het uitbreiden van de bevoegdheden van de provincies ten nadele van de gemeentebesturen. Deze besturen zijn nochtans, op het vlak van de signaalfunctie van milieuproblemen, de uitgelezen partners. De vraag is of ze in die belangrijke functie worden erkend. Mogen ze bij de evaluaties een woord meespreken ? Ik denk onder meer aan de evaluatie van het afvalbeleid.

Brouns

Tijdens de vorige bestuursperiode werd een belangrijk initiatief genomen om klaarheid te scheppen in de rol van de gemeenten inzake milieu en natuurbehoud. De redenering was eenvoudig. Voor nieuwe, klaar omschreven opdrachten komen er extra-middelen. Dat is een redenering die de gemeenten natuurlijk graag horen.

De bijzondere formule van dit convenant had ook alles te maken met het beginsel van de gemeentelijke autonomie. In de vorm van een overeenkomst kon men hieraan een oplossing bieden.

Het gemeentelijk milieuconvenant omschrijft op een duidelijke manier de taken en voorziet belangrijke financiële middelen. Ik zal niet in detail treden omdat een aantal elementen ervan terug te vinden zijn in de beleidsbrief. Het milieuconvenant is reeds een tijdje in werking. Overweegt u een bijsturing? Wat zal er in de toekomst met het milieuconvenant gebeuren?

Het milieuconvenant, meer bepaald artikel 5, heeft een positieve invloed gehad op de Milieuadviesraden die in een stroomversnelling terecht gekomen zijn. De MINA-raad heeft onlangs een onderzoek naar de werking van de gemeentelijke milieuadviesraden laten uitvoeren door het HIVA. De BBL heeft eveneens een enquête gehouden. De MINA-raad heeft een aantal voorlopige besluiten opgesteld.

Uit het onderzoek van het HIVA blijkt dat omzeggens alle gemeenten een Milieuadviesraad hebben geïnstalleerd. Het zijn meestal recent opgerichte instellingen. Dit bewijst eens te meer dat het milieuconvenant, dat de gemeenten aanspoort milieuraden op te richten, een positieve invloed gehad heeft. De samenstelling van de milieuraden is vrij constant en verbonden aan de grootte en de aard van de gemeenten. Grote gemeenten beschikken over

een uitgebreide milieuraad met een goede vertegenwoordiging van milieu- en natuurverenigingen, een kleinere bezetting van de sociale en culturele organisaties en meer leden te persoonlijke titel. De milieuraden van gemeenten met een zware milieuproblematiek ten gevolge van belangrijke industriële activiteiten, zijn grotendeels samengesteld uit afgevaardigden van milieu- en natuurverenigingen; de vertegenwoordiging van landbouworganisaties is beperkt. De meest behandelde thema's zijn die opgelegd door het milieuconvenant, met name advies over de gemeentelijke beleidsnota, het natuurontwikkelingsplan en de sensibiliseringsproblematiek. Het is opmerkelijk dat een vierde van de adviesraden slechts gevraagd wordt advies uit te brengen nadat het bevoegde bestuur reeds een beslissing genomen heeft. Men krijgt geen eenduidig antwoord op de vraag of de besturen al dan niet rekening houden met de uitgebrachte adviezen.

De knelpunten situeren zich op het vlak van de samenstelling, de bevoegdheden en de rol van de raden inzake de vergunningverlening. Ik wil wat dieper ingaan op de adviesverlening voor vergunningen. Meer en meer gemeentelijke milieuadviesraden krijgen vergunningsdossiers voor advies voorgelegd zonder dat daarvoor de vereiste rechtsgrond bestaat. Bovendien zijn bepaalde milieuvergunningen vrij technisch. Een volwaardig advies kan pas meetellen op voorwaarde dat het voldoende onderbouwd is.

Mijnheer de minister, ik weet dat u op de hoogte bent van deze problematiek. Uw omzendbrief van 3 maart 1993 aan de gemeentebesturen heeft trouwens meer duidelijkheid gebracht over de samenstelling en de structuur van de milieuadviesraden. Uit het door mij geciteerde uitgevoerde onderzoek blijkt dat de praktijk dikwijls verschilt van het vooropgestelde doel. Een aantal aspecten uit het milieuconvenant, meer in het bijzonder de milieud-

viesraden, is aan verduidelijking toe. Is een convenant daartoe wel het geschikte middel? Ik ben voorstander van een decretaal initiatief zodat de milieuadviesraden gestroomlijnd worden. De kans bestaat dat het decretaal initiatief de werking van sommige bestaande, goed functionerende adviesraden een beetje verstoort. Voordeel is dan weer dat men de gemeenten iets nieuws aanbiedt. De samenstelling van de raden moet, mijns inziens, evenwichtig zijn. Dit betekent dat alle betrokkenen er zich moeten kunnen in terugvinden, ook de politici. Net zoals bij het decreet betreffende de cultuurraden moet de opdracht van de milieudadviesraad duidelijk omlind zijn.

Mijnheer de minister, ik wil een aantal concrete vragen stellen.

Welke rol kan de gemeente in de toekomst vervullen in het milieubeleid?

Werd er reeds een protocol opgesteld?

Werd de uitvoering van het milieuconvenant door de plaatselijke besturen reeds geëvalueerd?

Op welke manier kan verholpen worden aan de vastgestelde tekortkomingen inzake de werking van de gemeentelijke adviesraden? Op welke manier kunnen zij evenwichtig samengesteld worden? Beschikken zij over voldoende deskundigheid om advies uit te brengen over ingewikkelde dossiers?

De voorzitter : Minister vice-president De Batselier heeft het woord.

Minister vice-president N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, collega's het protocol betreffende het raamakkoord inzake de verdeling van de milieubevoegdheden is enkel van toepassing op de provincies, niet op de gemeenten. Dit was oorspronkelijk wel de bedoeling. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSOG) heeft geoordeeld dat het beter was de gemeenten niet te betrekken bij deze problematiek.

De Batselier

Na overleg met de gemeenten heeft de VVSG verklaard geen vragende partij te zijn voor een dergelijk raamakkoord.

Het milieuconvenant kost het Vlaamse Gewest een slordige 5 miljard frank. Bij het opstellen van de begroting van 1995, meer in het bijzonder met betrekking tot het MINA-fonds, zal dit problemen opleveren. Het MINA-fonds is nooit van plan geweest dit soort uitgaven in te schrijven. De tijd is echter aan gebroken dat de uitgaven niet langer verhoogd kunnen worden en men eerder bijkomende inkomsten moet zoeken.

Inzake het gemeentelijk milieubeleid kunnen gemeenten, indien zij dat wensen — ik ben immers voorstander van een grote gemeentelijke autonomie — aangesloten worden op de provinciale of de gewestelijke milieu-databank. Als de gemeenten de gegevens over hun vergunningbeleid in de databank invoeren, kunnen zij een beroep doen op alle beschikbare vergunningsgegevens over bedrijven van de provincie of het gewest. Op die manier kan men gemakkelijker handhavingsbesluiten opstellen. Dit komt niet alleen het gewest of de provincie ten goede maar ook de gemeente en het milieu.

Het milieuconvenant voorziet een gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP). De regering heeft de inhoud ervan bepaald. Het is een belangrijke pijler voor de verdere ontwikkeling van het natuurbeleid. De gemeente kan dank zij het GNOP een zeer waardevolle rol spelen in het natuurbeleid. De gemeenten moeten de gegevens met betrekking tot leefmilieu en natuur inventariseren. Dit is een vorm van "state of the union".

U weet dat vorige week de eerste "state of the union", die tweejaarlijks zal gehouden worden, inzake leefmilieu en natuur in Vlaanderen bekend gemaakt werd. De regering

zal deze gegevens uitdiepen. De "state of the union" wordt ook ingeschreven in de planningsgedachte. Aan het rapport hebben ongeveer 200 professoren hun medewerking verleend. Hoewel het huidige resultaat bijzonder fraai is, mag men niet bij de pakken blijven zitten. Het onderzoek zal om de twee jaar herhaald moeten worden. Gegevens van de gemeenten zijn daarbij onontbeerlijk.

Er is dus een wisselwerking van gegevens tussen gewesten en gemeenten, over de provincies heen.

Het ontwerp van raamakkoord waarnaar u verwees, aangaande de verdeling van de milieubevoegdheden tussen het Vlaamse Gewest en de provincies, werd besproken tijdens de provinciale overlegvergadering van 3 juni 1994 en bevindt zich thans in de eindfase. Het ontwerp werd voor de laatste maal toegezonden voor advies aan de verschillende betrokken instanties van het Vlaamse Gewest en de provincies. Na de laatste aanpassing, zal ik de tekst voorleggen aan de Vlaamse regering.

De uitvoering van het milieuconvenant door de plaatselijke besturen had een positieve invloed op het milieubeleid. Na het sluiten van deze convenant werden in de meeste gemeenten autonome of intergemeentelijke milieudiensten opgericht en milieu-ambtenaren aangesteld. De oprichting van milieudviesraden heeft de bevolking ook dichterbij het milieubeleid gebracht. Voor de uitvoering van de verschillende taken opgenomen in het gemeentelijke convenant, worden de gemeentelijke milieu-ambtenaren bijgestaan door provinciale ambtenaren. Dat is trouwens de bestaansreden van het provinciale convenant. Sommige gemeenten waren immers financieel niet in staat deze taken autonoom te vervullen. Ter zake werd dus duidelijk geopteerd voor coördinatie, ook om ons toe te laten een vergelijking te maken. Dat betekent dat zo'n GNOP bijvoorbeeld niet door elke gemeente op een eigen manier moet

worden opgesteld. Wij hebben dat op provinciaal vlak gecoördineerd opdat alles nadien volgens hetzelfde stramien in het globaal plan zou kunnen worden geïntegreerd. Vandaar de belangrijke rol van de provinciale coördinatoren, van de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en van de verschillende besturen en maatschappijen behorend tot het Vlaamse Gewest, onder de leiding van de directeur-generaal van Aminal. Op de interprovinciale overlegvergaderingen werden coördinatie, uitvoering en stand van zaken van het convenant besproken.

293 Gemeenten van de 308 hebben een milieuconvenant gesloten. Daarnaast hebben iets meer dan 280 gemeenten een bijzondere overeenkomst aangegaan met OVAM. Deze bijzondere overeenkomst houdt nadere bepalingen in omtrent de uitvoering van het milieuconvenant inzake afvalstoffen.

Artikel 12 van het milieuconvenant bepaalt de betoelaging voor het inzamelen van klein gevaarlijk afval — KGA. Thans zamelen 307 van de 308 gemeenten het KGA selectief in. De bepalingen werden dus duidelijk gerespecteerd, wat belangrijk is.

Artikel 13 voorziet in een jaarlijkse betoelaging voor de exploitatie van een containerpark dat vóór 1 januari 1995 moet worden aangelegd. 206 Gemeenten voldoen op dat vlak reeds aan de gestelde eisen.

Artikel 14 van het milieuconvenant voorziet in een financiële steun voor de gescheiden inzameling, hetzij van droge recycleerbare materialen, hetzij van composteerbaar afval — GFT. Deze gescheiden inzameling moet worden verwezenlijkt vóór 31 december 1995. Vandaag zijn er reeds 79 gemeenten die de droge of natte fractie gescheiden en huis aan huis ophalen.

Van de 293 gemeenten die een convenant hebben gesloten, hebben op dit ogenblik al 281 een gemeentelijke milieu- of natuuradviesraad geïn-

De Batselier

stalleerd. 263 Gemeenten hebben een milieu-ambtenaar in dienst of zijn aangesloten bij een intercommunale milieudienst.

Bovendien stellen wij vast dat de inventarisering van de lozing en van de grondwaterwinningen met rasse schreden vooruitgaat. U mag niet vergeten dat wij tot voor kort niet eens wisten wie grondwater oppompte.

Wij beschikken over steeds meer gegevens, maar soms geeft dat indruk dat wij erop achteruitgaan wat de toestand van het leefmilieu betreft. Dat is natuurlijk niet zo ; het enige verschil is dat wij vroeger hiervan geen kennis hadden. Ons meetinstrumentarium wordt steeds gecorrigeerd en bijgewerkt ; op dat vlak stellen wij merkelijke verbeteringen vast. Wat de gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen betreft, bevinden de meeste gemeenten zich in de eerste uitvoeringsfase, namelijk de aanduiding van de auteur van het fameuze GNOP en de inventaris van de knelpunten. Reeds 155 gemeenten hebben de auteur reeds aangegeven.

Het al dan niet goed functioneren van de gemeentelijke milieu- en natuuradviesraden hangt af van heel wat factoren en verschilt uiteraard van gemeente tot gemeente. Volgens artikel 117 behoren de opdrachten en de samenstelling van deze raden tot de autonomie van de gemeenten. De enige verplichte opdrachten van die raden zijn het verstrekken van adviezen aangaande de jaarlijkse milieu-

beleidsnota en advies betreffende het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan.

U hebt naar de samenstelling verwezen. Op 3 maart 1994 heb ik mijn intenties verduidelijkt. Zij zijn gedeeltelijk gebaseerd op evaluaties die ik, net zoals u, heb gelezen.

Er zijn ter zake twee evaluaties : een evaluatie is gemaakt in opdracht van de administratie Aminoal en een tweede in opdracht van de MINA-raad. Deze evaluaties zijn beëindigd. De conclusies en aanbevelingen van de studie, uitgevoerd in opdracht van Aminoal, werden op de interprovinciale overlegvergadering van 27 juni 1994 besproken. De resultaten van die bespreking zullen mij worden bezorgd. Bij de MINA-raad wordt de evaluatie besproken in de werkgroep Gemeentelijk Milieubeleid van deze raad.

We zullen dus eerst deze adviezen afwachten. Indien het onder mijn bevoegdheid valt om wijzigingen aan te brengen, dan zal ik dat doen. Er staan nog zoveel decreten op stapel voor het milieubeleid. Ik heb nog een hele waslijst van zaken die ik met mijn kabinet tegen het einde van het volgende jaar wens te realiseren. Ik ben zelf van de omvang van die lijst geschrokken. Ik denk niet dat het geoorloofd zou zijn om aan mijn kabinet te vragen om het tempo nog te verhogen. Menselijk gezien kan dat niet meer. Het zou niet goed zijn overhaast slecht werk te leveren. Ik zal mij dus beperken tot de wijzigingen die ik in de decreten en de besluiten wens aan te brengen, die ik trouwens heb aangekondigd. Ik kan

er echter geen nieuwe zaken aan toevoegen. Dit dient in het kader van een evaluatie te gebeuren. Moet er desgevallend toch worden bijgestuurd, dan hoeft dat nog niet via een decreet te gebeuren.

De voorzitter : De heer Brouns heeft het woord.

De heer H. Brouns : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn omstandig antwoord.

Samen met u moet ik besluiten dat de milieuconvenant heel wat op gang heeft gebracht, zeker als wij de cijfers horen van de respectievelijke gemeenten die zich reeds daadwerkelijk hebben ingeschreven en de convenant uitvoeren. Dit illustreert de grote bekommernis van al die gemeenten over de voortzetting van dit werk. Ik verneem dat het de intentie is van de minister om dit effectief te doen. De kostprijs voor de uitvoering ligt trouwens hoger dan de subsidies die de gemeenten daarvoor ontvangen. Het brengt bepaalde engagementen met zich, creëert verwachtingen, ook ten aanzien van hen die voor de begeleiding instaan.

Het is belangrijk dat we aan de gemeentebesturen een signaal kunnen geven en dat ze ook in een volgende legislatuur kunnen voortwerken aan datgene waarmee ze nu bezig zijn.

— *Het incident wordt gesloten om 15.03 uur*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid